

Z a t w e e f c h u A w i s e s.

Nr. 29. Zettortdeenâ 20tâ Juhli 1839.

W e z z u l a i k u n o t i f f u m s.

Wiffâs apteekës irr dabbujams pulweris, fo Kihna (China) pulweri sauz. Tas flimmibâs effoht derrigs un itt fewischki, drudsi warroht ar to atdsiht. Schis pulweris teef taifihst no kohka misas, kas deenas-widdus Amerikâ, fewischki tannî jaukâ semmes strehki fo Peru sauz, augoht. Bet us kahdu wihsî schi leeta wiffai pafaulei tikke sinnama, to patlabban gribbam stabstihst.

Itt wezzôs laifôs patte Amerikas leela semme ne bij pafaulei sinnama. Tiffai wairak kâ preeksch 300 gaddeem kahds gudrs Spahneru fuggu admirals Kolumbus wahrda, tik tahlu pa juhru tihschâ prahâ brauze, kamehr schahs semmes usgahje. Tad nu tee gabbali fo winsch usgahje peekritte Spahneru kehniam un Kolumbum pascham bij wehlehts pahr tahm waldbiht kâ Spahneru kehniina weetneekam. Bet ne dabbuja wihrs ilgi waldbiht, nedf dauds mal-las ismekleht, kad jau winna flaugeem bij isde-wees to pee kehniina apmelloht un — zaur to tam gohds un warra tikke atnemti. — Winna weeta Spahneru kehniinsch zehle zittus waldbineekus, kas gan drihs wiffi bija warren plehfigi. Winni tohs semmes eedsihwotajus speede un mohzija flimmaki kâ lohpus. Warr fayrast, ka scheem nabbadsineem firds ruhge redsoht, ka tee kurrus schee eefahkumâ turreja par weeseem, kas no debbes nahfuschî un kurrus arri par tahdeem jaw ar labbu prahtu bij usnehmuschî, nu ar winnu mantahm, sweedreem un wehl ar winneem pascheem darrija fo ween gribbeja un turkflah tohs ne schehligi spihdsinaja! Talabb nabbadsmi gan eefahkumâ, kad jaw pratte, ka ar scheem weeseem lahgi ne buhs, teem pretti turrejahs,

bet fo eespehs nabbaga nemahzita mescha tauta prett mahziteem karra wihreem? Tad nu nab-bageem bij japadohdahs appalsch fweeschineeku juhga. Tomehr, gribbedami wehl zit warredami, farus wezzus laikus peeminneht, tee zehle farus ihpaschus waldbineekus kas tohs ihpaschi waldbitu, bet prohti, kluffam un flep-peni, ka fweeschi waldbineeki to ne nomannija.

Up to laiku, kad jaw kahdi puss ohtra fints gaddi bij pagahjuschi, ka Spahneri Ameriku bij usgahjuschi, notiffahs, ka tas Peru semme waldbidams Spahneru kehniina weetneeks tikke no-zelts no sawa ammata un winna weeta lifke zittu. Tee semmes eedsihwotaji, fo tur jaw pa laikam Indianerus sauz, dohmadami, ka schis jauns waldbineeks arri tahds pats plehfigs suns buhschoht, kâ tas wezs bijis, fapulzejahs kah-dâ nakki ar sawu paschu waldbineeku (kas teem to reis bija, Kinno wahrda) us to kalnu, fur ihpaschi tee kohki aug, no kurru misas to dru-dscha pulweri taifa. Te winni kohpâ farunna-jahs teem plehfigeem Giropereem nekad scho derrigu pulweri sinnamu darriht un swehredami nospreede: ja kas no winneem te pretti darritu, to paschu ar winna seewu un behrneem nomai-tahst. — Tas jaunais waldbineeks atnahzis dar-bojahs wiffadâ wihsê tohs peelabbinahst; bija pateeki laipnigs un firds-schehligs prett teem nabbageem Indianereem, ihsten wihrs, fo war-reja flaweht. Bet schee wiffam tam ne tizzeja, dohmadami tas wifs tik effoht wiltiba. Fo iffatrs waldbineeks eefahkumâ tapot darrijis, bet pehz, ah! tad greesis kaschokam launu pussi wirsâ. — Tomehr tee tam eeksch wiffa pade-wahs un klausija, kâ pawalstneekem peenah-kahs. — Kad nu arri patte waldbineeka gaspa-

scha no Ciropas atnahze, tad to Indianeru feewischkas, pehz sawas mohdes sapulzejahs un tai ar daschadahm dahwanahm un frohneem prettiin nahze un to pawaddija lihds pilfata Lihma wahrteem. Wissuskaisaka stary schahm bija pascha winnu fleppeni walbidama kehniina dehla Mirwana gaspascha Zuma wahrda. Kad jauna kehniine (kehniina weetneeka gaspascha) to eraudsija, tad winna schai tik lohti patikke, ka to nehme pee sewim deenesta. Ta nu pagahje deenas, mehneschi, ir kahds gads un wisseem gan labbi klahjabs. — Us weenreis kehniine apfirge ar drudsi un nowahrge jo deenas tik tah, ka wairs ne warreja zerreht, ka zelsees. Zittas kehniines kohpejas, kas to jaunu Indianereri Zuma lohti eenihdeja deht ta, ka schi kehniinei ta mihtaka bij, weenreis nomannija, ka schi tai dsert dohdama, pulweri dschreena eemaifija. Tuhdal nu sahze daudsinaht, schi effoht nahwes sahles dschreenam peejaufsi — jebtschu kehniine nu sahze atspirgt — un ne rimme, kamehr to fanehme zeeti un teesas preekscha pahrlaufija. Te nu nabbadsite gan apleezinaja patte, ka effoht to darriuse; bet kas tas kahds pulweris bijis to ne isteize wiss, bihdamees to sohdbibu, kas tad winnu un winnas dsimummu draudeja tahs swehreschanas labbad. — Kehninsch zittadi ne warreja dohmaht, ka ween, ka tas pulweris ne buhs bijis labs un tad deht spreede: winnu un winnas wihru buhs us fahrta fadefinaht. Jaw bij fahrts uskrauts un tee nelaimigee pee stabba peeseeti, kad kehniine, kas sawu kohpeju lohti mihtloja, patte arri te liffahs atnestees us gohda-frehflu sehdedama. Winna to wissu redsedama, sawu laulafu draugu to kehniinu gauschi luhdse, lai teem atlaischoht to nahwes sohdu, jo winna wehl ne tizzoht wiss, ka winnas mihta kohpeja tahdu saunumu gribbejuse padarriht. Kad tee Indianeri, kas arri te bij sapulzejuschees, tahdu laipnibu no kehniines muttes dsirdeja un redseja, ka winnas luhgschana tiffe paklausita, tad tee no leela preeka uskleedse un garwileja tahdeem labbeem walbineekeem par gohdu un leelu sawu. Un winnu paschu kehninsch Rinno nu

us weetas steidsahs sawus zittus tautas brahlus faajinaht un luhgt, lai to swehreschanu atlaisstu — kurri wissi no leela preeka aisgrahbti to arr darrija un nu Ciropereem istahstija kas tas tahds pulweris effoht, to Zuma, kehniines weffelibas deht dschreenam bij peebehruse; mahzija arri, no kam to taifoht un parahdidami, ka ne effoht launs, tee preeksch winnu azzim paschi tahdu eenehme. Sinnams ka Ciroperei tahdu dahwanu ar pateizibu fanehme un tohs newainigi noteesatus ka arri wehl zittus baggati apdahwinaja. —

U. L.

B a g g a t s p u h r s.

Kahds ammatneeks no pilfata, kam zitta manta nekahda ne bija, ka ween gohdigs prahts, panehme weena darba wihra meitu no semmehm par seewu. Kad nu tas pahris bija basniza falaulahs, tad draugi un raddi, kahdi ween bija atnahkschi, dauds laimes un swehtibu wehleja. Bruhtes tehws arri peenahze, grahmatu turredams padusse, un fazzija: „mihli behrni! juhs man par nabbagu wihru turrat, bet es gan baggats esnu. Man irr debbes manta palikkusi, kas man nekad ne pamette astahtu. Un kad nu juhs sawu laulibas dschwibu eesahkat, tad es jums to arri gribbu lihds doht.“ — Winsch to grahmatu no padusses iswilke, un eedewe to teem jaunlaulateem. Winsch fazzija: „te jums irr Deewa swehti wahrdi! Jo zilweks ne dsihwo no maifes ween, bet no katra wahrda, kas no Deewa muttes iseet. Schohs mihtlus Deewa wahrdu es weenumehr esnu turrejis sawa nabbadsiba, un tee man irr baggatu darrijuschi. Es tohs zeenijoht, esnu pahzreetis tohs hadda gaddus, un Deews man naw kauna pamettis. Es us teem esnu atstepees farra behdas, un brihnischfigi paglabbahrts tappis. Nu es arri sinnu, ka es sawa laika us teem swehtigi nomirschu. Luhdsami, turratees juhs arridsan pee Deewa swehteem wahrdeem ween, jo Deews tohs preeksch inums runna. Un

mums nabbaga zilwekem tas irr tas wiffuleelais gohds un ta wiffuleelaka laime, kad Deews mums sawu prahtir sinnamu darra.“

Nu winsch to mihlu Bihbeli atwehre, fa-weem behrneem to kalna spredditi islassija, kas Matteiisa ewangeliuma 5. 6. un 7. nobalka irr, un tohs wehl reisahm pamahzija, lai tikfuschu un ar swehtu zeenischanu tohs swehtus rakstus laffa.

Tee jaunlaulati ta darrija, fa tehws tohs mahzija, un pehz Deewa bihjaschanas un Kristus mihloschanas dsinnahs. Ta Runga swehtiba pee winneem bija, un wifs ko tee darrija, zaur winnu labbi isdewahs.

Us scho laifu mas wezzaki rohnahs, kas sawu meitahm tahdu puhru ranga, un no tam tas nahf, kad mas wezzakeem deewigi preeki rohnahs, sawu behrnu laulibas dsihwu eerageht. —

* * *

B a h r i n i.

Gattartam zeeminsch nomirre pascha pufs muhscha, un seewu ar sibkeem behrneem atstahje. Ta atraitne rohkas aiskehruff, wiffas azzis israudaja, un tee behrnini to redsoht lihds sauze un brehze, un to redsoht wiffseem zilwekem firds pakritte, jo te warreja manniht, ka schee nabbadsiini wehl neko ne atjehdse, kam teem bija ta behdatees. Gattartam pahr to gauschi firds sahpeja, winsch nopuhstahs un fazzija ar affarahm azzis:

„Deews, tu ne effi isgudrojams! Tu itt nebuht ta ne darri, fa mums schkeet par labbu effam. Kas nu irr no schihs behdigas seewas? Woi ta naw fa appianu wihte, kam wehjsch to maifschu apgahsis, un to pee semmes peelohzijas? Winnas wasdischana buhs fa sems schohgs, pahr ko katrs gribbehs pahri kahpt. Schee sehrdeeni buhs fa pukkes, kas mescha aug, un no lohpeem famihtas tohp.“

„Bet tu peetizzigais Deews! peedohdi man, kad es pahr scheem apbehdinateem eeschehlo-

dams, ta drohschi ar tew rinnaju. Tew jaw faws soblihts wahrds irr jaturr, ka tu effi to bahrinu tehws, un to atraitnu teefatais jeb patwehrums. (Dahwida 68. ds. 6. p.) Ja ne rasstohs atraitnes un bahrini, fa tad schis taws wahrds notiftu? Teesa gan, scheem nabbadsi-neem nefahdas mantas ne paleef. Bet ja wiffi taptu atstahiti eefsch leelas gruntes un pee pilnibas, tad gan mas buhtu, kas tew atsihtu, ka tu winnus usturri. Bet kad tee paleef leela truhkuma, un neweens naw kas teem palihds, tad tu tai pasaulci skaidri rahdi, ka tu wehl effi tas wiffurdalbitais, un leezi atstahiteem behrneem par augsti zeeniteem zilwekem tapt. Man te prahta nahf jauka lihdsiba. Dahrsneeks pahr to neko ne istaifa, kad winsch kahdu wezzu kohku nozehrt, lai tee jauni warr jo lustigi augt, kas lihds schin no wianna ehnas appeesti tappuschu. Ta daschureis tas teem behrneem par pohstu isdohtohs, kad winnu wezzaki dsihwi paliftu. Bet kad ta apehnoschana noht irr, tad pahr teem zits naw pahrats fa ween klaijas gaischas debbetis, un tee mahzahs tew ween bihtees, us tew ween ustizzeht, un no tew ween gaidiht wiffu swehtibu, pasargaschanu un patwehrumu.

Mans Deews! es tew pateizu par to, ka es masas deenas esnu sehrdeenis palizzis, un tu man effi apgahdajis ar tahdu usfizzigu tehwa firdi. Tu tehws, to effi padarrijis, ko mans meefigs tehws muhscham ne buhtu spehjis darriht, jebchu tas man gan mihlu turrejis. Ak mans tehws, pagohdini wehl sawu swehtu wahrdu pee man un pee wiffseem bahrineem!“ —

J. H.

Tee fas fluddinafchanas.

Us pawehleschanu tabs Keiseriffas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Waists 10. 10. 10., tohp no Paplalles pagasta teefas wiffi tee, kam kahdas taisnas prassichanas pee ta fainneeka Tschalschu Laura, kas negohdigas uswechanas, muhschas par-rabu un inventariuma-truhkuma behl no mah-jahm islihts un pahr kurra mantu konfurse spreetsia, usainnati, diwi mehneschu starpa no appatsch-rakstias deenas ar sawahm prassichanahm pee schihs

pagasta teefas peeteiktees, jo wehlaſ neweenſ wairſ
ne tiſſ klaufihſ un ſaudehſ ſawu teefu. Paplaktes
pagasta teefa, 22trâ Zuhni 1839. 3

(Z. S.) Sprohge Girth, pagasta wezzakais.
(Nr. 23.) Noehrich, pagasta teefas ſkrihweriſ.

Uſ pawehleſchannu tahſ Keiſerikſas Majesteetes,
ta Watwalbineeka wiſſas Kreewu Walſſſ ic. ic. ic.,
tohp no lihweſ-Behrſes pagasta teefas wiſſi tee, ſam
ſahdas taiſnas parradu praſſiſchanaſ buhtu pee ta
lihweſ-Behrſes ſaimneeka Dohſolin Kaſper Kruhmin,
pahſ kurra mantu inwentariuma-truhluma un par-
radu dehl konkurſe ſpreeſta, uſaizinati, ar ſawahm
praſſiſchanahm diwi mehneſchu ſtarpâ pee ſchiſſ pa-
gasta teefas peeteiktees, jo wehlaſ neweenu wairſ
ne klaufihſ. Lihweſ-Behrſes pagasta teefa, 23ſchâ
Zuhni 1839. I

(Z. S.) Auſſ Meier, peefeſhetaiſ.
(Nr. 95.) E. Franck, pagasta teefas ſkrihweriſ.

Wiſſi tee, ſam ſahdas taiſnas parradu praſſiſcha-
naſ pee ta nomirruſcha Krohna Sezzes muiſchaſ
ſaimneeka Wittanu Zahna Sprigulneck buhtu, pahſ
kurra mantu parradu dehl konkurſe ſpreeſta, tohp
zaur ſcho uſaizinati, 11tâ Auguſt ſ. g. pee ſchiſſ

pagasta teefas peeteiktees, jo wehlaſ neweenu wairſ
ne klaufihſ.

Talſinaſ pagasta teefa, 16tâ Zuhni 1839. 2
(Z. S.) ††† Pohlen Zurre, pagasta wezzakais.
(Nr. 274.) Schureſky, pagasta teefas ſkrihweriſ.

Wiſſi tee, ſam pee tahſ aſſtahtas mantas ta no-
mirruſcha Wiſſputtes Baſniſzkunga muiſchaſ puiſcha
Adam Mahrſtin Egliht ſahdas praſſiſchanaſ buhtu,
teek uſaizinati, pee ſaudeſchanaſ ſawas teefas lihſſ
11tu Auguſt ſ. g. ſcheit peeteiktees, turklaht teek
arri wiſſi tee, ſas wiſſnam ſo parradâ palikkuſchi,
uſaizinati, lihſſ augſcham peeminnetai deenai ſcheit
peeteiktees, ſas ſawuſ parraduſ gribbehſ ſlehpt, un
ne peeteiktees, ſam buhſ dubbulſti ſawi parradi ja-
at-
lihſſina. Krohna Klobſter-Wiſſputtes pagasta teefa
Baſſes muiſchâ, 16tâ Zuhni 1839. I

(Z. S.) Thom Jakobſohn, pagasta wezzakais.
(Nr. 110.) Fr. Grening, pagasta teefas ſkrihweriſ.

Zitta fluddinaſchana.

Krohna Garroſchu muiſchâ bruſſi un wehrſchu-
bârroſchannu uſ arrenti iſdohſ. Kam patiktu pee-
minnetas weetas uſ arrenti nemt, lai pee muiſchaſ
waldiſchanaſ peeteizahſ. I

Naudas, labbibas un prezzu ſirguſ uſ plazzi. Nihgâ tanni 10tâ Zuhli 1839.

	Sudraba naudâ.			Sudraba naudâ.	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
3 rubli 48½ kap. papihru naudas gelbeja	1	—	I pohſſ kannepu	tappe maſſahſtſ ar	— 90
5 — papihru naudas	1	42	I — linnu labbakas ſurtes	— —	2 —
I jaunſ dahlberſſ	1	32	I — — ſliktakas ſurtes	— —	1 80
I puhſſ rudſu	1	20	I — tabaka	— —	— 65
I — kweeſchu	2	10	I — dſeſſes	— —	— 75
I — meeſchu	1	—	I — ſweeſta	— —	2 40
I — meeſchu=putrainiu	1	50	I muzza ſilku, preeſchu muzza	— —	8 50
I — auſu	—	65	I — wiſſſſchnu muzza	— —	9 —
I — kweeſchu=miltu	3	50	I — ſarkanaſ ſahſſ	— —	6 —
I — biſſheletu rudſu=miltu	1	70	I — rupjaſ leddainaſ ſahſſ	— —	5 —
I — rupju rudſu=miltu	1	25	I — rupjaſ baltaſ ſahſſ	— —	4 50
I — ſirnu	1	50	I — ſmalkaſ ſahſſ	— —	4 25
I — linnu=ſehkſlaſ	2	—	50 graſſchi irr warra jeb papihreſ rubliſ un		
I — kannepu=ſehkſlaſ	1	25	warra nauda ſtahw ar papihreſ naudu weena		
I — kimmennu	5	—	maſſâ.		

W r i h w d r i k k e h t .

No juhrmallas gubernementu augſtas waldſchanaſ puffes: Waldſchanaſ-rahtſ von Weikler.
No. 233.